

3

Mějme taktiku abychom byli orientáři aneb učme se ze zásadních taktických chyb

MOTTO: *During the time I usually have had no tactics during competition, I was NOT an orienteer ... (Thierry Gueorgiou)*

Úvod

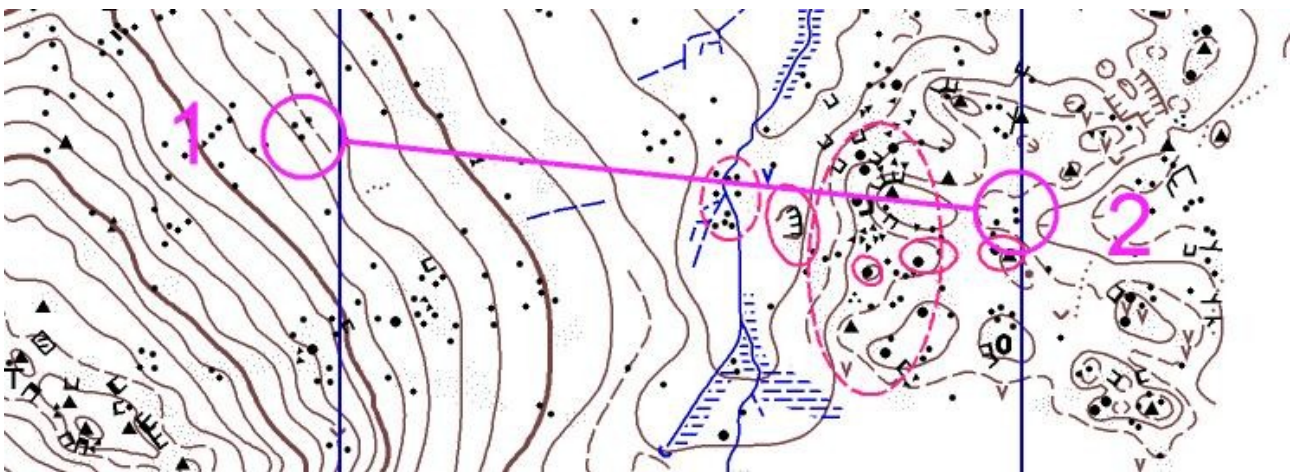
Já i Thierry jsme v mládí běhali netakticky, tak jako všichni mladí orientáři. Existují 3 skupiny:

- 1) Někdo si svoji taktiku našel, ví o ní, drží se jí. Neznamená to však, že je hotovo a může přestat číst dále. Každý (i Thierry) má co zlepšovat na svojí taktice.
- 2) Někdo si ji našel, ale neví o tom (možná při čtení dalších řádků zjistíte, že běháte takticky, aniž si to uvědomujete - to byl třeba můj případ někdy v 16kách). I zde samozřejmě platí, že je stále co zlepšovat.
- 3) Někdo ještě takticky neběhá. Nic se neděje, výběr dorostu je tu od toho, aby vás naučil běhat takticky.

Cílem následujících několika cvičení bude rozvoj taktiky.

Co je to vlastně taktika?

Ukáži Vám to na příkladech:

Běžec 1: *Běžel jsem dolů z kopce, občas mrkl na busolu, pak tam byl potok, mrkl jsem se do mapy a byl v ní, tak jsem šel dál, pak jsem uviděl skály, našel si je v mapě, zaběhl za ně a pak už jsem ji uviděl.*

Běžec 1 je typickým příkladem netaktického uvažování. Bežel pouze na směr a občas když něco výrazého uviděl, koukl se do mapy. Na konci v dohledávce prostě jen naběhl do členitého prostoru. Tímto způsobem se (bohužel) celkem dá běhat v Čechách. Jinde je to však naprosto nemožné! Navíc je pro úspěšné nalezení kontroly tímto způsobem potřeba aby bylo v lese velice daleko vidět a ještě obrovské množství štěstí!

Běžec 2: *Ze začátku se moc ničeho nedalo chytit, tak jsem si pořádně hlídal busolu a když jsem přiběhl k potoku, byly kolem něj kameny, takže jsem věděl kde jsem. Odtud jsem běžel ke kopcům, které prosvítaly, když jsem byl na nich, tak jsem seběhl za ně a hledal kámen v mělkém údolí.*

Běžec 2 je na tom již o něco lépe. Na rozdíl od běžce 1, který něco napřed uviděl v lese a pak si to teprve našel na mapě (tzn. běžec 1 neměl žádnou taktiku) si běžec 2 na začátku všiml, že si ze

začátku musí dávat pozor na udržení směru a očekával, že narazí na potok. To znamená měl taktiku (jeho taktika byla běžet co nejpřesněji podle busoly do té doby, než narazí na potok). Jeho taktika ale nebyla dokonalá, protože když doběhl k potoku, mohlo se stát, že neví jestli je vlevo nebo vpravo od postupu. Dále taktiku nestihl promyslet, takže běžel za prosvítajícími kopci (tzn. že na úseku od potoka ke kopcům neměl taktiku). Poté za kopcem již zase měl taktiku, protože věděl že musí hledat mělké údolí a v něm kámen. Taktika však zase nebyla dokonalá, protože mělké údolí nemusel postřehnout a co pak? To jeho taktika neřešila.

Běžec 3: *Moje taktika byla taková: V první části běžet dle busoly, protože tam bylo málo objektů, kterých se dá jednoznačně chytit. Záměrně jsem se mírně odchyloval vpravo. Očekával jsem potok vedoucí severojižním směrem, na kterém budou a) kameny, b) bažina c) rovný úsek. Podle toho co bude vidět jsem si byl jistý, že na potoku budu vědět kde přesně jsem (u bažiny, u kamenů, nebo na rovném úseku). Je větší jistota, že budu více vpravo, protože jsem se záměrně odchyloval vpravo. Kdybych se odchytil až moc, tak bych musel přeběhnout 2 potoky a ještě k tomu v bažině. Vždy tedy na potoku budu vědět kde přesně jsem. Zde budu očekávat jestli neuvidím ten srázek (na mapě zakroužkován), když ho neuvidím, nic se nestane, protože určitě uvidím dva kopce s údolíčkem mezi nimi (na mapě přerušovaně zakroužkován). Zde mi možná pomůže balvan (na mapě zakroužkován), ale když nebude, zase to nevádí. Určitě totiž mezi dvěma kopci uvidím údolíčko (na mapě zakroužkováno). Odtud je to již kousek ke kontrole, takže se nemohu moc odchytil, ale přece jen bych měl mít po pravé ruce kopeček s kameny (na mapě zakroužkován) těsně před kontrolou.*

Všimněte si, že taktika běžce 3 je si vědoma, že začátek je těžký a může se lehce odchytil. Proto zahrnuje scénáře co dělat, když se odchytil. Další části postupu jsou již na menších vzdálenostech, proto tam není tak velké riziko a není potřeba mít tolik řešení pro případ, že se něco nepodaří. Vždy však jeho taktika zahrnuje body, který by měly být výrazné a měly by být vidět. Ostatní věci v mapě ho naprosto nezajímají. Uvědomte si, že tato taktika je bezpečná i v případě malé viditelnosti (což je třeba na severu velmi časté) narozdíl od taktik běžců 1 a 2! Čím budete zkušenější, tím méně bodů vám bude stačit k realizaci postupu. Vždycky však musíte mít taktiku!

Shrnutí pojmu taktika

Takže mít taktiku znamená:

- vybrat si body, které jsou v dané oblasti nejvýraznější a nejméně zaměnitelné
- mezi body více (delší úseky) či méně (kratší úseky) pečlivě držet směr podle busoly
- vědět, jaké je riziko úseku, a pokud je velké, mít záchytné body, které použijí ke zjištění, kde přesně jsem

Co dále?

Chci, abyste všichni běhali takticky. Proto se snažte na všech tréninkách a závodech mít naprosto na každém postupu taktiku.

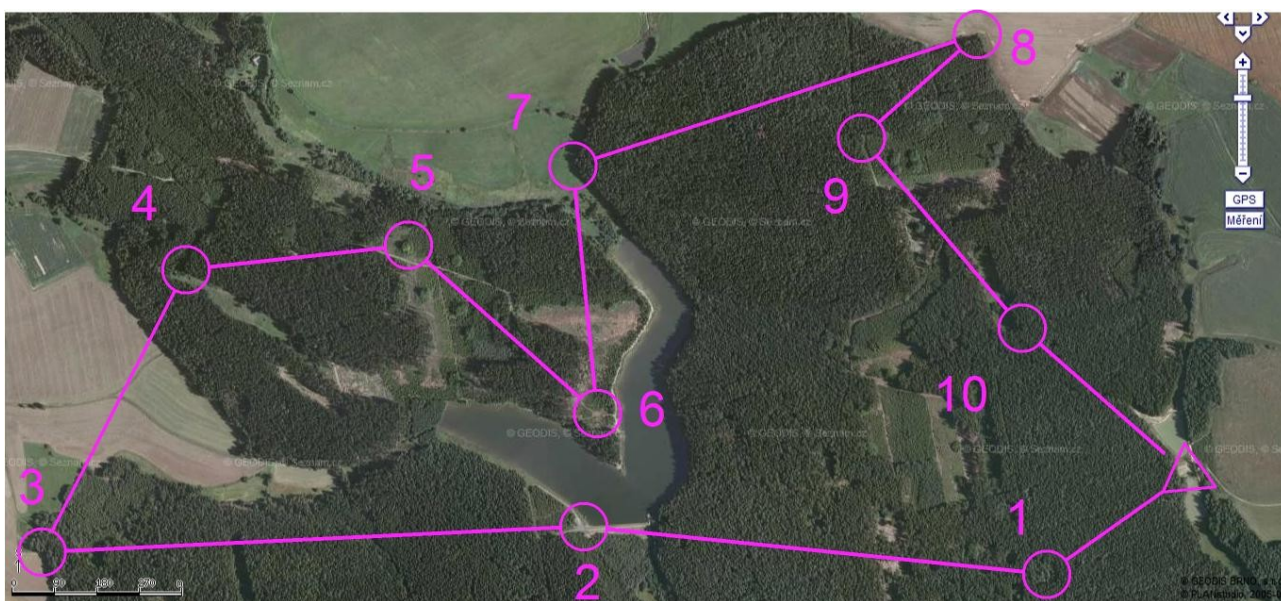
A teď pozor: Základem každé taktiky je vždycky busola. Je proto důležité, abyste jako první věc nikdo z vás neměli problémy s udržením směru pomocí busoly. Proto kdo víte, že s tím máte problémy, zařaďte do svého tréninku běh podle busoly. Až jakmile budete bezproblémově ovládat běh podle busoly, až v tuto chvíli můžeme mluvit o smysluplné taktice. Níže naleznete návod jak potrénovat běh na busolu v libovolném terénu, kde není potřeba mapy pro OB, takže to může dělat **úplně každý!**

Během těchto cvičení i soustředění se budeme velmi zaměřovat na výběr správných bodů pro orientaci, na tvorbu správné taktiky. Budeme předpokládat, že to umíte s busolou na dobré úrovni.

Trénink na udržení směru pomocí busoly

1. Jděte na mapy.cz a vyberte si libovolný prostor, kde se chcete proběhnout
2. Zobrazte si tento prostor jako fotomapu a vytiskněte si jej (klidně čenobíle)
3. Nakreslete si trať na vytištěnou mapu. Při výběru bodů se dívejte na počítači na fotomapu ve zvětšení a vybírejte si body, které jsou jednoznačné (křižovatky cest, rohy hustníků, rohy lesa apod.)
4. Napište si tyto body do popisů, abyste věděli co máte očekávat
5. Proběhněte si tuto trať a snažte se co nejméně dívat na objekty v té mapě, dívejte se jen na čáry spojující kontroly a očekávejte to co máte v popisech. (černobílá mapa je dobrá, protože na ní není nic vidět:-))

Pozn. Pokud máte kontrolu třeba roh hustníku a už jej z dálky uvidíte, snažte se ho ignorovat a běžet podle busoly a ohodnoťte si jak moc jste se odchýlili až budete na jeho úrovni.

Popisy kontrol: 1-pár listnatých stromů v jehličnatém lese, 2 - konec hráze, 3 - roh lesa u pole, 4 - roh lesa u paseky (nebo hustníku?), 5 - Výrazný strom na pasece (nebo v hustníku?), 6 - rozcestí, 7 - roh lesa u louky, 8 - roh lesa u pole, 9 - roh hustníku, 10 - vzdálený cíp paseky

Domácí úkoly

- Na obpostupech zakreslete postupy z těchto závodů:
7.6.2009 5. kolo Gigasport Český pohár, ŽA, ŽB - Čechy DKP
6.6.2009 4. kolo Gigasport Český pohár, ŽA, ŽB - Čechy DKP
- Proběhněte alespoň si jeden trénink na busolu (ti kteří si věříte, že vám to jde dobře stačí jeden, ostatní čím víc tím líp) a napište mi jak to šlo, jak to dopadlo.